

Preventiegids

Agrarische bedrijven

Een uitgave van de Federatie van Onderlinge Verzekeringmaatschappijen in Nederland

FOV

INLEIDING

Deze gids wordt u aangeboden door de Federatie van Onderlinge Verzekeringmaatschappijen in Nederland (FOV)*, het overkoepelende orgaan van onderlinge verzekeringsmaatschappijen in Nederland.

Onderlinge verzekeraars besteden van oudsher veel aandacht aan preventie met het doel schade te voorkomen waardoor de premies van verzekeringen voor de leden zo laag mogelijk kunnen blijven. De voor u liggende gids is tot stand gekomen door samenwerking tussen experts van verschillende verzekeringsmaatschappijen, te weten Achmea, Delta Lloyd Landbouw, Interpolis, Klaverblad, Univé, Woudsend, ZLM en Zevenwouden. Deze vormen samen de Technische Commissie Schadepreventie van de FOV, waarin tevens het Nationaal Centrum voor Preventie is vertegenwoordigd.

Door schade en schande wordt men wijs, maar het is nog beter om te leren van de fouten van een ander. Vaak zijn preventietips voor de hand liggende aanwijzingen. Desondanks is de FOV van mening dat de navolgende tips u goed van dienst kunnen zijn, mits u er gevolg aan geeft.

Een deugdelijk preventiebeleid kan veel narigheid voorkomen: demp dus de put voordat het kalf verdronken is. Als wij met elkaar schade kunnen voorkomen en beperken, zal ook in uw geval de verzekeringspremie tot een minimum beperkt kunnen blijven.

Ter bevordering van de leesbaarheid zijn de genoemde tips zo bondig mogelijk omschreven. Het beveiligen van levende wezens, roerende en onroerende goederen is vaak een gecompliceerde zaak die per agrarisch bedrijf anders ingevuld zal moeten worden. Voor aanvullende informatie kunt u terecht bij de genoemde organisaties in de adressenlijst. Natuurlijk kunt u ook contact opnemen met uw verzekeringsmaatschappij en/of uw verzekeringsadviseur.

FOV

* Zie adressenlijst

INHOUDSOPGAVE

Onderwerp	Bladzijde
Algemeen	3
Brand	4
Storm	6
Bliksem en inductie	7
Ontploffing	8
Elektrocutie	9
Neerslag	10
Uitstromend water, overige vloeistoffen en vorst	11
Aanrijdingen	12
Broei	13
Diefstal, inbraak en vandalisme	14
Uitval apparatuur	16
Dierziekten	17
Milieu	18
Personen	19
Landbouwwerktuigen	21
Adressenlijst	22

ALGEMEEN

- Streef perfectie na in alles wat u doet.
- Houd gebouwen en erf schoon en orden uw opslag.
- Maak, vooral tijdens oogstperioden, de openbare weg schoon.
- Sluit verzekeringen af tegen risico's die u niet zelf in de hand hebt of als u de gevolgen van schade niet kunt of wilt dragen, om zo de continuïteit van uw bedrijf te waarborgen.
- Voorkom bedrijfsblindheid en luister ook eens naar een onafhankelijk adviseur.
- Zorg voor regelmatig onderhoud aan uw werktuigen, gebouwen en andere voorzieningen.
- Voorkom uitbreken van vee uit weilanden en stallen.

BRAND

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Zorg voor voldoende en geschikte blusmiddelen en houd deze in werkvaardige staat. Het beste kunt u daarvoor een contract afsluiten met een gespecialiseerd bedrijf dat voldoet aan de REOB (Regeling Erkende Onderhoudsbedrijven Blusmiddelen). Adressen zijn verkrijgbaar via de Vereniging van beveiligingsondernemingen in Nederland (VEBON*). Denkt u aan de bepalingen in de Wet Milieubeheer die een jaarlijkse controle van blusmiddelen verplicht stelt. Informeer ook bij uw brandverzekeraar naar de mogelijkheid van een jaarlijkse controle van uw brandblusser(s).
- Directe luchtverhitters (hete luchtkanonnen) en atmosferische branders vormen een verhoogd brandrisico. Plaats ze nooit in stoffige ruimtes of in ruimtes met beperkt of verhoogd brandgevaar en/of gasontploffingsgevaar.
- Verantwoord stoken (zie ook tips van Vereniging Haard en Rookkanaal*) kan alleen met een deugdelijke haard of kachel die aangesloten is op een rookgasafvoer waarvan materialen en diameter zijn afgestemd op de capaciteit en soort van de warmtebron. Elke schoorsteen dient minimaal eenmaal per jaar door een schoorsteenveger te worden geveegd (bijvoorbeeld door leden van de Algemene Schoorsteenvegers Patroon Bond*). Voorkom het nestelen van vogels door het plaatsen van een beschermrooster.
- Voorkom zoveel mogelijk open vuur, zowel t.b.v. verwarming als bij werkzaamheden. Ga zelf ook geen afval verbranden.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

- Gebruik bij nieuwbouw zoveel mogelijk niet-brandbare bouwmaterialen; zoals glaswol en steenwol voor isolatie. Als het niet anders kan, of zijn in bestaande gebouwen reeds brandbare bouwmaterialen aanwezig, scherm deze dan zo veel mogelijk brandwerend af.
- Zorg voor een goede brandwerende afscheiding (compartimentering) bij de opslag van brandbare goederen. Probeer objecten met veel brandbaar materiaal en gemakkelijk ontsteekbare stoffen zo ver mogelijk te verwijderen van overige bebouwingen.
- Zorg bij grotere gebouwen voor voldoende brand- en rookwerende scheidingen, voorkom hiermee een gemakkelijke uitbreiding van brand. Denk ook aan vluchtwegen en eventuele reddingsmogelijkheden voor mens en dier.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Maak bij gebruik van verwarmingstoestellen altijd gebruik van deugdelijke apparatuur (voor gasapparatuur met GASKEUR* en voor elektrische apparatuur KEMA-KEUR*) en zorg voor een brandvrije opstelling. Sla binnen een straal van één meter rond de kachel geen brandbare materialen op.
- Indien in of nabij een pand met een rieten dak gebruik wordt gemaakt van een open haard of kachel voor het verbranden van vaste brandstoffen, moet op de betreffende schoorsteen een deugdelijke vonkenvanger worden geplaatst (Algemene Schoorsteenveggers Patroonsbond*).

* Zie adressenlijst

STORM

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Controleer regelmatig de onderhoudsstaat van uw dakbedekking en voorkom losliggende pannen, platen of bitumineuze dekkingen.
- Als u geen roestvrije stalen bouten gebruikt, draai deze dan regelmatig los om te controleren op roestvorming en vervang deze indien nodig. Doet u dit vooral indien er sprake is van een golfplaten dak en in geval van niet geïsoleerde daken van stallen.
- Laat geen goederen los op uw erf liggen, veranker bijvoorbeeld kunststoffen kalverboxen, blokkeer vrijstaande volgwagens en overige verrijdbare zaken.
- Snoei tijdig dood hout of te zware takken van bomen in de omgeving van uw gebouwen en mestlo.
- Laat bij een storm nooit deuren of ramen open staan.
- Bij hooibergen met neerlaatbare kap zal deze voor een storm op het hooi moeten worden neergelaten en met stormkabels vastgezet moeten worden.
- Besteed bij aankomende stormen ook aandacht aan zeildoekoverspanningen zoals bijvoorbeeld bij mestlo's. Controleer de aanspanningen en ogen in het zeildoek.
- Zorg voor een goede verankering van voeder- en kunstmestlo's en tracht leegstand van deze silo's te voorkomen.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

- Zorg ervoor dat uw spanten en gordingen voldoende verankerd zijn en plaats windverbanden in dakvlak en zijwanden. Topgevels dienen ook van windstijlen voorzien te zijn.
- Dakoverstekken, windveren, boeiboorden, dakkapellen, antennes e.d. geven wind extra kansen om aan te grijpen. Besteed daarom veel aandacht aan de bevestiging hiervan.
- Gebruik bij voorkeur roestvrije stalen bouten, schroeven e.d. en bevestig deze conform de richtlijnen van uw leverancier.

BLIKSEM EN INDUCTIE

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Bent u in het veld maak u dan zo klein mogelijk en ga in een hurkhouding zitten doch niet nabij bomen of een afrastering. Als u in een auto of trekker kunt gaan zitten, is dit een goede bescherming.
- Laat uw bliksembeveiligingsinstallatie regelmatig controleren: bij slecht functioneren kan deze juist een extra gevaar vormen.
- Controleer uw (technische) installaties en uw alarminstallatie altijd na het onweer.
- Voorkom problemen met schrikdraad-installaties en plaats daarom de spanningsgever in een ruimte zonder brandgevaar. Breng de verplichte overspanningsbeveiliging aan.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Schade door overspanning en/of inductie kan deels worden voorkomen door een goede potentiaal vereffening, d.w.z. alle elektrisch geleidende delen dienen met elkaar verbonden te zijn (zoals b.v. een goede aarding).
- Een goede beveiliging tegen overspanning en/of inductie in het algemeen is te krijgen door toepassing van overspanningsbeveiligingen, raadpleeg de UNETO* (Unie van elektrotechnische ondernemers) sectie bliksembeveiligingsbedrijven.
- Blikseminslag is niet te voorkomen maar u kunt deze wel veilig afleiden d.m.v. een bliksembeveiligingsinstallatie.

* Zie adressenlijst

FOV

ONTPLOFFING

We kennen fysische ontploffing en chemische ontploffing. De eerste ontstaat door drukvereffening, bijvoorbeeld als gevolg van een plotselinge scheur in vaten en ketels. De tweede is voornamelijk een thermische die ontstaat als een ontstekingsbron zich bij een explosief mengsel (biogas) bevindt.

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Probeer te allen tijde te voorkomen dat explosieve mengsels zich vormen op uw bedrijf. Denk aan biogas bij het mixen van mest in putten en/of bassins. Weest u ook voorzichtig bij het vullen van een accu. Voor beide geldt dat u voldoende moet ventileren.
- Houd ontstekingsbronnen zover mogelijk weg van ruimten met ontploffingsgevaar zoals mestkelders onder roostervloeren. Open vuur en roken moet op deze plaatsen verboden zijn.
Tref altijd extra veiligheidsmaatregelen indien er gelast of geslepen moet worden.
- Sla geen vluchtige stoffen op in niet geventileerde ruimten. Sla gassen en vluchtige stoffen zoveel mogelijk buiten op in een open, afgeschermd ruimte boven het maaiveld.
- Verwijder tijdig stof uit gebouwen ter voorkoming van stofexplosies.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Gebruik altijd voor het doel geschikte vaten en zorg voor drukbeveiligingen. Denk daar ook aan bij het vullen van voedersilo's.
- Voorkom statische elektriciteit in systemen (zoals voedersilo's, kunstmestsilo's en leidingen) door deugdelijk te aarden. Statische elektriciteit kan ook beperkt worden door luchtbevochtiging.

ELEKTROCUTIE

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Laat regelmatig (minimaal 1x per vijf jaar) uw elektrische installatie controleren door een 'Waarborg Installateur'.
- Als u moet werken aan een elektrische installatie maak dan gebruik van isolerende handschoenen en draag rubber laarzen. Gebruik alleen goed geïsoleerde gereedschappen (elektrische apparatuur dubbel geïsoleerd).
- Voorkom zoveel mogelijk het gebruik van losse snoeren. Rol verlengsnoeren of draadhaspels altijd geheel uit en houd deze uit de buurt van dieren (om inbijten te voorkomen). Gebruik uitsluitend onbeschadigde exemplaren.
- Indien u op het erf nog bovengrondse leidingen heeft (soms onbeschermd), wees dan extra waakzaam met voertuigen, aluminium ladders of grote kranen.
- Betrach extra voorzichtigheid met bovengrondse hoogspanningsleidingen. Bij vochtig weer kan het in de nabijheid komen van deze leidingen al dodelijk zijn.
Let daarom goed op als u onder deze leidingen doorrijdt en pas ook op bij het eventueel beregenen van het land.
- Vergewis u er bij voorbaat van dat op of in het door u te bewerken land of water geen kabels liggen. Indien deze aanwezig zijn, controleer eerst de diepte-ligging (informatie via KLIC: Kabel en Leidingen Informatie Centrum*).
- Als iemand geëlektrocuteerd is en vast zit aan spanningsvoerende delen, mag men het slachtoffer nooit met blote handen aanraken! Schakel indien mogelijk direct de spanning af en als dat niet lukt probeer dan het slachtoffer met isolerende hulpstukken te bevrijden. Bij een hartstilstand moet men altijd mond-op-mondbeademing en hartmassage toepassen.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Zorg ervoor dat metalen delen goed geaard zijn en maak zoveel mogelijk gebruik van aardlekschakelaars.

* Zie adressenlijst

NEERSLAG

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Sluit tijdig openstaande ramen, deuren en luiken.
- Zorg bij opslag van goederen altijd dat deze vrijstaan van de vloer b.v. op pallets of in stellingen.
- Zorg bij daken altijd voor een goede afloop en voldoende mogelijkheden voor afvoer. Maak gootuitlopen, goten en kiezelbakken tijdig schoon.
- Als uw gebouw niet neerslagbestendig is, kunt u daarin aanwezige goederen ook altijd nog apart afdekken met waterafstotend zeildoek. Zorg er ook voor dat eventueel binnengedrongen neerslag kan afvloeien naar een riool o.i.d.
- Zorg voor een goede ontwatering van uw percelen; drainage, schone sloten en eventuele onderbemaling.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

- Openingen in buitengevels (ventilatioeroosters e.d.) moeten zodanig zijn uitgevoerd dat binnendringen van neerslag is uitgesloten.
- Maak de constructie van gebouwen voldoende sterk zodat zij ook bestand zijn tegen sneeuwdruk.

UITSTROMEND WATER, OVERIGE VLOEISTOFFEN EN VORST

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Leidingen, reservoirs en aangesloten toestellen zullen periodiek gecontroleerd moeten worden op corrosie, slijtage van afdichtingen etc. Gebruik zo mogelijk materialen met Kiwa-certificatie*.
- Plaats uw goederen en apparatuur zo veel mogelijk vrij van de vloer en zorg voor een deugdelijke afvoer.
- Denkt u eraan voordat de vorstperiode aanvangt, uw niet-geïsoleerde leidingen af te tappen.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

- Monteer leidingen zodanig dat deze beschermd zijn tegen vorst of isoleer deze doelmatig.
- Zorg bij overstortventielen voor een goede afvoer.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Voorkom zogenaamde waterslag in leidingen door het aanbrengen van begrenzers en zorg ervoor dat expansie door temperatuurverschillen kunnen worden opgevangen door flexibele leidingen, expansiemoften of expansievaten.
- Monteer watersloten als toestellen met slangen zijn aangesloten.
- Het monteren van een lekdetectie die is aangesloten op alarmapparatuur kan schade beperken. Denk bijvoorbeeld aan (brijvoeder)kelders en aan vloeren van vleeskuikenschuren of pluimveemesterijen.

* Zie adressenlijst

AANRIJDINGEN

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Als uw gebouwen overstekende delen hebben, span dan al bij uw oprit een hoogtebeveiliging zodat iemand met een te groot of een te hoog geladen voertuig dit opmerkt voordat hij/zij het gebouw kan beschadigen.
- Voorkom gladheid op uw terrein of erf en in uw gebouwen.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

- Bescherm kwetsbare plekken zoals hoeken van gebouwen en deurkozijnen met extra palen of een vangrail tegen aanrijdingen.
- Zorg door middel van het aanbrengen van een betonnen richel dat u bijvoorbeeld met heftrucks geen last tegen de muren van het gebouw kunt drukken.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Laat uw elektrisch bedienbare overheaddeur altijd voorzien van een valbeveiliging zodat deze niet valt bij kabelbreuk. Zorg tevens voor een onderloopbeveiliging zodat de deur weer opengaat als zich iets in de deuropening bevindt.

BROEI

Broei in opgeslagen materialen kan men opsporen en herkennen aan:

- een verhoogde temperatuur;
- een verhoogde kooldioxide concentratie (CO_2);
- een verhoogde koolmonoxide concentratie (CO);
- ontsnappende waterdamp;
- rookontwikkeling;
- geur.

Broei kan ook in chemische producten (b.v. kunstmest) ontstaan maar in de landbouw zijn het voornamelijk biologische processen in plantaardige of dierlijke producten. De bekendste is - hooibroei maar er zijn ook voorbeelden van granen, kaf, stalmest, mout, tabak, turf, kolen, zaden, meel, compost, klaver, onkruid, stro, aardappelvlokken, melasse, jute, katoen en hennep. Goed drogen en beluchten is de remedie tegen broei.

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Raadpleeg bij een vermoeden van broei uw verzekeraar die een (hooi)broeiconroleur kan inschakelen.
- Zorg voor een zogenaamde schone opslag (oude en nieuwe opslag in dezelfde silo of ruimte is gevaarlijker).
- Broeibestrijding is alleen mogelijk door het verwijderen van de broeihaard, bij voorkeur in samenwerking met de brandweer.
- Zorg voor voldoende ruimte rondom de opslag ten behoeve van ventilatie.
- Schenk extra aandacht aan grote ruwvoederbalen of -pakken; deze zijn extra risico-gevoelig. Luchtdik verpakken met folie is aan te raden.
- Pers grotere balen niet te snel.

DIEFSTAL, INBRAAK EN VANDALISME

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Zorg voor goed sleutelbeheer; alleen bevoegden mogen in het bezit zijn van sleutels.
- Controleer bezoekers d.m.v. een meldsysteem en zorg voor een adequaat hekwerk.
- Laat bezoekers niet alleen, zorg voor begeleiding.
- Plaats kostbare zaken op onopvallende plaatsen.
- Doe geen opvallende mededelingen waaruit blijkt dat u niet aanwezig bent.
- Controleer daadwerkelijk uw afsluitingen en maak een sluitronde.
- Laat terreinverlichting branden en zorg ook binnen voor verlichting: inbrekers hebben doorgaans een hekel aan licht en ook de aanwezigheid van onbevoegden kan gemakkelijker worden vastgesteld.
- Maak met burens of omwonenden afspraken over het in de gaten houden van uw bedrijf. Doe dit zo mogelijk in overleg met de politie.
- Merk, taxeer en registreer (middels nota's of een omschrijving van merk en type) uw waardevolle en/of diefstalgevoelige zaken om een snellere schade-afhandeling te bewerkstelligen. Hierdoor worden uw spullen na diefstal tevens moeilijker verhandelbaar.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

Tref bouwkundige voorzieningen overeenkomstig de zwaarte van het risico (zie richtlijnen uitgegeven door het Nationaal Centrum voor Preventie*) waardoor een barrière ontstaat voor een inbreker door:

- te zorgen voor een goede kwaliteit deuren en ramen in combinatie met de kozijnen;
- gebruik te maken van scharnieren met dievenklauwen of vaste penverbinding (paumelle);
- het aanbrengen van goede sloten (Stichting Kwaliteitscentrum Gevelementen*; Politie-keurmerk Veilig Wonen), meervoudig of met meerpuntsvergrendeling compleet met veiligheidsbeslag en sluitkommen in het kozijn;
- deugdelijke afschermingen te maken voor ventilatie-openingen en dakkoepels;
- zonodig glasafscherming aan te brengen op traliewerken, rolluiken danwel slagvaste beglazing.

TECHNISCHE MAATREGELEN

Voor de zwaardere risicocategorieën vormt een inbraaksignaleringsysteem een noodzakelijke aanvulling op bouwkundige en organisatorische maatregelen. Een dergelijk alarmsysteem dient aan uiteenlopende eisen te voldoen zoals:

- de voorschriften voor inbraaksignaleringsystemen van het Nationaal Centrum voor Preventie*;
- zodra één of meerdere detectoren in het bewaakte gebied alarmeren, dient er een door melding plaats te vinden naar een door het Ministerie van Justitie toegelaten Particuliere Alarm Centrale (PAC);
- vitale onderdelen zoals centrale controle- en stuur eenheid en automatische telefoonkiezer dienen sabotagevrij te worden uitgevoerd en de componenten moeten voorzien zijn van een certificaat van de Stichting Certificatie Beveiligingsapparatuur*;
- bij een alarmsituatie dient na maximaal 60 seconden binnen het gebouw een akoestisch alarm te worden gegenereerd en een optisch alarmering die goed zichtbaar is vanaf de openbare weg;
- installatie en regelmatig onderhoud door een gecertificeerd beveiligingsbedrijf. Voor adressen kunt u Stichting Kwaliteitsborging Preventie* raadplegen.

* Zie adressenlijst

UITVAL APPARATUUR

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Zorg op het bedrijf voor voldoende reserveonderdelen zodat in geval van uitval de apparatuur weer snel kan worden herstart.
- Onderhoud en bewaak uw installaties dusdanig dat uitval door technische mankementen wordt beperkt sluit zonodig onderhoudscontracten af.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Zorg ervoor dat op uw bedrijf een bedrijfszeker noodstroomaggregaat aanwezig is dat voldoende vermogen kan leveren om bij netuitval uw belangrijkste installaties te kunnen laten doordraaien.
- Zorg ervoor dat automatisch geregelde processen ook handmatig bediend kunnen worden.
- Monteer een alarminstallatie die in werking treedt zodra de regelapparatuur uitvalt of onjuist functioneert en/of het detectiecircuit wordt onderbroken. Het door de signalerings-apparatuur uitgezonden alarmsignaal dient op ieder moment waarneembaar te zijn.

DIERZIEKTEN

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Zorg voor een goede bedrijfsvoering met hygiëne hoog in het vaandel. Oefen derhalve een strenge controle op eventuele bezoekers.
- Bestrijd ongedierte en ruim mest en voederresten dagelijks op.
- Zorg ervoor dat voertuigen en personen die uw bedrijf betreden vooraf ontsmet worden.
- Zorg voor een goed klimaat in de stallen en voorkom tocht.
- Voorkom onbeschermd opslag van kadavers. Als dode dieren niet op een correcte wijze zijn geruimd en hierdoor ziektes (zoals botulisme) verspreid worden, bent u daarvoor aansprakelijk.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- In bepaalde bedrijfstakken zal het gebruik van een hygiënesluis noodzakelijk zijn: zorg daarbij voor voldoende schone bedrijfskleding en schoeisel. Onder bepaalde omstandigheden kan een douche zeer belangrijk zijn.
- Laat drinkwater vooraf testen op de juiste samenstelling, wees extra alert bij het gebruik van slotwater. Laat vee niet drinken bij waterzuiveringsinstallaties en evenmin bij riooloverstorten.
- Voor zover is toegestaan, zal preventief enten (b.v. bij rundvee tegen pinkengriep, IBR en longworm) een bijdrage kunnen leveren aan de voorkoming van ziekten.

MILIEU

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Plaats onder de opslag van olieproducten en gewasbeschermingsmiddelen altijd een opvangbak (met voldoende inhoud) die bij een eventuele calamiteit de producten vroegtijdig kan opvangen. Zorg in een buitenopstelling voor een afdak.
- Zorg ervoor dat in ruimten waar olie of andere chemische stoffen gemorst kunnen worden absorptiemiddelen, zoals garagevloerkorrels, voorhanden zijn waarmee u gemorste zaken kunt opruimen. Behandel deze na gebruik als klein chemisch afval.
- Voorkom tijdens spuitwerkzaamheden dat uw spuitmiddelen in het oppervlaktewater terechtkomen of op de grond van derden.
- Gebruik geen zuiveringslib tenzij het voldoet aan de BOOM-norm. Hierover kunt u informatie krijgen bij het waterschap.
- Voorkom uitlopen van mestbassins door vandalisme door het juist omrasteren en door afsluiters te voorzien van hangsloten. Probeer ook schade door wortelgroei en vallende boomtakken te voorkomen door tijdig te rooien en te snoeien.
- Pleeg zorgvuldig onderhoud aan uw mestsilo en controleer deze regelmatig op het ontstaan van scheurtjes.

BOUWKUNDIGE MAATREGELEN

- Als u een wasplaats heeft, dient u ervoor te zorgen dat het waswater via een vetopvangput wordt geloosd. Wees alert op de mate van verontreiniging bij het lozen op riool en oppervlaktewater.
- Voorkom uitspoelen van mest- en voedersappen door het opslaan van deze producten in vloeistofdichte bassins.

PERSONEN

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Zorg ervoor dat u, of iemand anders, nooit alleen in een mestput of mestsilo gaat voor welk onderzoek of onderhoudsklusje dan ook. Zorg altijd dat u met meerdere personen bent en dat iemand buiten blijft die u in geval van nood altijd via een kabel of touw naar buiten kan trekken en die ook hulp kan inschakelen. Gebruik bij voorkeur en liefst altijd persluchtapparatuur.

- Houd rekening met het speelgedrag van kinderen. Sluit kelders en silo's daarom altijd deugdelijk af.
- Verwerk zelf geen asbest of asbesthoudende producten. Laat dit doen door gecertificeerde asbestverwerkers.
- Zorg indien nodig altijd voor persoonlijke beschermingsmiddelen. Werk in een stoffige omgeving met een daarvoor geschikt stofmasker en gebruik in geval van veel lawaai een goede gehoorbescherming. Gebruik bij (veld)spruitwerkzaamheden de daarvoor geschikte beveiligingsmiddelen.

-
- Weest u zich ervan bewust dat het betreden van koelcellen met een geconditioneerde luchtsamenstelling (laag O₂-gehalte) gevaar kan opleveren.

Bij het werken aan of met accu's moeten de volgende veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen:

- rook niet, maak geen vuur en las of slijp niet bij accu's die worden geladen;
- zorg dat een accu niet kan worden getroffen door vallende voorwerpen;
- plaats een accu nooit in een kast zonder ventilatie aan de bovenzijde;
- dek bij het installeren van een geladen accu de accupolen af met isolatiemateriaal;
- maak de verbinding tussen accupool en massa altijd als eerste los en als laatste vast;
- draag altijd een veiligheidsbril en veiligheidshandschoenen;
- bij een laadplaats voor accu's moet een waterkraan of oogdouche aanwezig zijn evenals een brandblusser.

LANDBOUWWERKTUIGEN

ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

- Laat alleen ervaren en eventueel gediplomeerde mensen uw machinepark bedienen.
- Laat geen contactsleutels in onbeheerde voertuigen achter.
- Controleer regelmatig uw verlichting en bandenspanning.
- Laat niemand op landbouwwerktuigen meerijden op niet daarvoor bestemde plaatsen (alleen zitplaatsen gebruiken).
- Werktuigen en machines altijd uitzetten in geval van een mankement, een verstopping of als u de machine anders wilt afstellen.

TECHNISCHE MAATREGELEN

- Draaiende delen zoals aftakassen en dergelijke dienen optimaal te worden afgeschermd.
- Zorg voor een goed onderhoud van de werktuigen.

ADRESSENLIJST (JUNI 1999)

ALGEMENE SCHOORSTEENVEGERS PATROONSBOND (ASPB)

Graaf Florisstraat 20
1091 TG Amsterdam
Telefoon 020 - 694 33 44
Telefax 020 - 665 02 43

FEDERATIE VAN ONDERLINGE VERZEKERINGMAATSCHAPPIJEN IN NEDERLAND (FOV)

J.F. Kennedylaan 101, 3981 GB Bunnik
Postbus 92, 3980 CB Bunnik
Telefoon 030 - 656 71 60
Telefax 030 - 656 75 04
Email fov@atriserv.nl

GASTEC N.V.

Postbus 137
7300 AC Apeldoorn
Telefoon 055 - 539 33 93
Telefax 055 - 539 34 94
Email post@gastec.nl

KEMA N.V.

Postbus 9035
6800 ET Arnhem
Telefoon 026 - 356 91 11
Telefax 026 - 351 01 78
Internet www.kema.nl

KIWA N.V.

Postbus 70
2280 AB Rijswijk
Telefoon 070 - 414 44 00
Telefax 070 - 414 44 20
Email certif@kiwa.nl
Internet www.kiwa.nl

KLIC-NEDERLAND: KABELS EN LEIDINGEN INFORMATIE CENTRUM

Postbus 8310
3503 RH Utrecht
Telefoon 030 - 293 58 45
Telefax 030 - 294 62 69

Regionale telefoonnummers:

Klic-Noord 0512 - 51 58 58
Klic-West 0800 - 00 80
Klic-Oost 038 - 332 70 90
Klic-Zuid 073 - 549 54 95

NATIONAAL CENTRUM VOOR PREVENTIE

Postbus 61
3720 AB Bilthoven
Telefoon 030 - 229 60 00
Telefax 030 - 229 60 10
Email info@ncpreventie.nl
Internet www.ncpreventie.nl
Helplijn 0900 - 20 20 633

STICHTING CERTIFICATIE BEVEILIGINGSAPPARATUUR (SCB)

Postbus 61
3720 AB Bilthoven
Telefoon 030 - 229 60 00
Telefax 030 - 229 60 10
Email info@ncpreventie.nl
Internet www.ncpreventie.nl
Helplijn 0900 - 20 20 633

STICHTING KWALITEITSBORGING PREVENTIE

Postbus 61
3720 AB Bilthoven
Telefoon 030 - 229 60 00
Telefax 030 - 229 60 10
Email info@ncpreventie.nl
Internet www.ncpreventie.nl
Helplijn 0900 - 20 20 633

STICHTING KWALITEITSCENTRUM GEVELELEMENTEN (SKG)

Postbus 212
3454 ZL De Meern
Telefoon 030 - 662 16 33
Telefax 030 - 662 16 77
Email cert.skg@wxs.nl

UNIE VAN ELEKTROTECHNISCHE ONDERNEMERS (UNETO)

Postbus 188
2700 AD Zoetermeer
Telefoon 079 - 325 06 50
Telefax 079 - 325 06 66
Email uneto@wxs.nl
Internet www.uneto.nl

VERENIGING HAARD EN ROOKKANAAL

Postbus 190
2700 AD Zoetermeer
Telefoon 079 - 353 11 94
Telefax 079 - 353 13 65
Email vhr@fme.nl

VERENIGING VAN BEVEILIGINGSONDERNEMINGEN IN NEDERLAND (VEBON)

Postbus 190
2700 AD Zoetermeer
Telefoon 079 - 353 11 56
Telefax 079 - 353 13 65
Email vebon@fme.nl

Het Nationaal Centrum voor Preventie, alsook de Stichting Certificatie Beveiligingsapparaatuur en de Stichting Kwaliteitsborging Preventie verhuizen in januari 2000 naar Houten. Het nieuwe postadres is bij het ter perse gaan van deze gids nog niet bekend. Telefoon, telefax, email, Internet en de Helplijn blijven ongewijzigd.

